

mim sobom, bitak kojemu kršćanska vjera otkriva cilj i obećaje dolazak k tome cilju: bitak jednoga beskonačnog pokreta, koji sebe i dolazak poznaje, koji traži i vjeruje da će naći jer (dručkije ne možemo govoriti) Bog sam dolazi u silasku Utjelovljenja i ponovnom dolasku Krista koji je naša budućnost.

Mi idemo, mi moramo tražiti. Ali ono što je posljednje, što je instinski pravo ide nam ususret, traži nas. Naravno samo ako mi hodimo, ako mu idemo ususret. I kad nađemo, jer ćemo bit nađeni, iskusit ćemo da je naš hod ususret bio nošen snagom pokreta koji silazi na nas, Božjim pokretom k nama.

I.

SVEĆENIČKA REVNOST

Potrebna revnost

Bez revnog vršenja svoje dužnosti teško se daje zamisliti svećenički život. Revnost u stvari pripada našem stалеžu kao njegov sastavni dio. Život sv. Pavla poslije obraćenja sav je protekao u silnom apostolskom naporu, u revnosti, koja se žrtvuje. »Svaki se svećenik uzima između ljudi i postavlja se u službu Boga na korist ljudi, da prinosi darove i žrtve za grijeh« (Hebr. 5, 2). Prema tome je svećenik prinositelj žrtve za druge, a to se ne može bez trajne revnosti.

Svećenik je duša u kršćanstvu. Stoga mora biti aktivan i radin kao što je naša duša, aktivna i radina u tijelu. Duša se brine za tijelo i čuva ga. Svećenik se ima brinuti, kako će tuđe duše osvojiti i zadržati uz Krista i njegovu nauku. On mora biti maran kao pčelica lijetati od duše do duše, da ih lovi za Krista. Svećenik naime nije postao svećenikom samo za sebe, nego u prvom redu za druge, za duše sebi povjerene.

Misiju Isusa Krista na zemlji nastavlja svećenik, jer Krist je htio, da preko svećenika polijeva dijete na krštenju, da preko svećenika daje odriješene u ispovijedi. Krist je htio, da ga upravo svećenikova usta dozovu na oltar i da ga svećenikova ruka stavlja kao pričest u usta vjernika. Krist je poslao svećnike: »Kao što je poslao otac mene i ja šaljem vas . . .«

A Krista je u svemu vodila silna revnost i žar za spas duša. »Revnost me za tvoju kuću izjeda« (Iv. 2, 17). A svećenik je Kristov suradnik na istoj njivi, na obradi ljudskih duša, koje su tako skupocjene. Sv. Grgur Nazijanski kaže: »Quis humanam naturam novit nec totum mundum dixit

ese satis justum praetium quod datur pro anima hominis«. Samo, dakle, jedna duša vrijednija je od čitavog svijeta. Svaka je duša koštala Sina Božjega njegove vlastite krvi.

Stoga možemo razumjeti toliku ravnost i mar oko spasa duša kod svetaca, stoga možemo razumjeti njihove herojske žrtve za duše.

Manjak revnosti danas

Ali s druge strane ne da se nikako razumjeti nehaj i ravnodušnost svećenika prema dušama, koje često okolo lutaju kao ovce bez pastira. Mi svojim očima gledamo, kako mnoge duše neodoljivo jure prema ponoru propasti, kako skretaju s Kristova puta i lutaju po prašumi svojih strasti i griješnih navika. Pa zar možemo sve to mirno gledati; zar nas nešto iznutra ne sili na akciju; zar nas svijest dužnosti i ljubav ne goni, da im pomognemo, da ih vraćamo sa puta propasti? Dok tolike duše srljaju u provaliju, zar se možemo mi zadovoljiti samo time, da bacimo na njih sažaljan pogled? Krist je u pustinji žalio narod koji je bio ogladnio i uzdahnuo: »Žao mi je naroda« (Mt. 15, 32). Ali nije samo na tome ostalo. On je stavio u pokret svoju božansku snagu i gladnome narodu čudom pripremio kruha, da se nahrani. I mi ne bismo smjeli ostati samo na riječi sažaljenja, nego se pokrenuti i raditi marljivo za duše, koje gladuju Boga u našoj sredini. Otvorimo izvore milosti, stavimo ih na raspolaganje onima, koji žedaju Božje istine, da se napiju i ne skapaju na putu života.

Mi bismo imali biti aktivni i sve svoje slabe sile staviti na raspolaganje Božjoj milosti ne samo radi samih duša, koje su danas u opasnosti, nego i u svome vlastitom interesu. Možemo sa sigurnošću kazati, da se ni mi ne možemo spasiti, ako ne budemo revno radili na spasenju duša. Sv. Alfonz Ligori tvrdi, da on nikako ne zna, kako se može opravdati pred Bogom svećenik, koji je svjestan tolikih potreba Crkve i duša, ali ne će da se makne, nego mirno gleda, kako njegova braća rade i samo salonski odobrava i analizira njihov rad. »Još jednom ponavljam«, kaže isti svetac, »ne znam, kako će na sudnji dan izbjeći kazni Božjoj takav svećenik, jer on je kao nemarni sluga iz evanđelja, kome je gospodar zaprijetio, što nije iskoristio primljeni talenat.«

Sv. Ivan Krizostom izražava se o nemarnom svećeniku ovako: »Si sacerdos suam tantum disposuerit animam et alias neglexerit cum ipiis detrudetur in gehennam.«

Nije mi nakana ovim člankom ići u skrajnost i zastrašivati, ali bismo se ipak nad ovim morali svi zamisliti. Morali bismo se pitati, jesmo li doista uvijek bili, a posebno danas, na službu dušama! Jesmo li se previše štedjeli, a duše trpjele i trpe?

Ne treba nam mnogo teorije. Revnost se ima pokazati u akciji. Mi smo često skloni kritizirati svijet i ljude oko nas, ali premalo činimo, da ne bude takav. Možda je stanje u vjerskom pogledu ovako slabo i kod nas i u svijetu radi toga, što svećenstvo nije dovoljno aktivno.

Pastoralni minimalizam je velika zabluda našeg vremena. A koliko ma svećenika, koji se i danas ograničavaju samo na ono, što strogo moraju, čitaju misu svako jutro, ispovijede, ako ih netko traži. A šire pastoralne inicijative nemaju. Ne boli ih u duši, što su proveli beskorisno dan. Dobar pastir će poći gudurama i klancima i tražiti poput svoga Spasitelja izgubljene ovce, da ih vrati u svoj tor. On ne će bježati od žrtava i napora na tom putu, jer bez žrtve redovno nema ni uspjeha.

Ima nas i takovih, koji smo u ovom vremenu premalo aktivni, jer smo malodušni; ispričavamo se time, da treba sve to prepustiti stihiji Božje Providnosti, jer da smo mi preslabi i da nam prilike ne dopuštaju više učiniti. Ali ne zaboravimo, apostoli nisu tako govorili niti tražili ispreku u prilikama vremena, nego su uporno sijali Božje sjeme i ono je nicalo. Ako kažeš, da ne možeš ništa učiniti, pitam te, jesi li pokušao i koliko si pokušao? Ako jedanput nisi uspio, možda ćeš uspjeti drugi ili treći put. Uostalom mi zapravo ne radimo radi uspjeha isključivo. Bog nekada i ne daje uspjeha našim akcijama, da nas ponizi, da pokaže, da uspjeh nije rezultat samo našeg rada, nego na prvom mjestu i njegove milosti. Na nama je samo to, da se posve istrošimo u borbi za Boga i duše.

Sv. Bernard koreći one, koji su se dali rediti ne da spasavaju duše, nego da ugodnije žive, uskliknuo je: »Oh, bolje bi takovi učinili, da idu obrađivati zemlju i prositi, nego da budu svećenici. Na Božjem sudu čut će ti lakoumni Božji sluge, kako ih osuđuju duše, koje su radi njih propale, koje su se izgubile radi njihove lijenosti«.

Naše su nakane sigurno pročišćene i na nas se ne bi mogle posve primjeniti Bernardove riječi, ali moramo otvoreno priznati i mi smo često nemarni i premalo aktivni, a Bog i duše od nas traže veći napor i snažniju akciju.

Svojstva dobre revnosti: svrhunaravnost i razboritost

Svrhunaravna revnost

Pravi Kristov apostol će uvijek pred očima imati Božju slavu. A istina je, da se češće kod nas uvuče i po kakav naravni motiv; Sebeljublje i želja za dominacijom prožme ponekad naše akcije. Mjesto da isključivo tražimo Boga, mi pomalo hoćemo i sebe. Ponekad je žar u Božjoj službi po kojega svećenika odveć naravan. Ta revnost se znade orjentirati na materijalnu izgradnju. Nekome imponira, da napravi crkvu i ostavi uspomenu u župi. A ne brine se mnogo, da izgradi duše. Pričao mi je jedan bistar čovjek sa sela, da on uvijek slušajući propovjednika spontano osjeti, kad propovjednik govori iz uvjerenja, a kad pravi egzhibicije svoje rječitosti i na taj način sebe propovjeda. Međutim makar to nitko od vjernika ne opazio, opaža Bog i ukoliko više sebe uveličamo utoliko umanjujemo Božju slavu. A naša je zadaća sredstvima, koja nam je Krist ostavio predočiti ljude za Boga, a nimalo za sebe. Naše nakane moramo posve spirutualizirati u svim našim podhvatima bili oni duhovne ili materijalne prirode.

Nađe se ponetko među nama, tko je sklon reformama pod vidom većeg dobra. Takovi kažu, da iskreno teže za reformom crkvenog života, ali se nerado pokoravaju crkvenim vlastima. Ni s kim nisu zadovoljni; sve kritiziraju; za sve imaju svoja rješenja i svoje prijedloge. A sve to češće biva pod vidom isticanja samog sebe. Tu lako može nedostajati prava nakana. Takovi samovoljni istupi pojedinaca nemaju značajke ni razboritosti.

Razborita revnost

Često puta u životu čujemo riječ »razboritost«, ali isto tako se ona često krivo definira i krivo pojima. Razboritost je krepost, koja upravlja svaki ljudski čin prema cilju, pa zato traži prikladna sredstva, da čin u svemu dobro uspije i bude Bogu drag. Sv. Augustin je definira ovako: »Razboritost je znanost o onome, što moramo htjeti i o onome, što moramo izbjeđavati«. A sv. Bazilije kaže; da je ona spoznaja stvari pod tim vidom, da li da ih vršimo ili ne. Raz-

borita revnost svećenika je uvijek uslužna i pristupačna svima. Svećenik će rado napustiti svoj lični komod, ako ga dužnost zove k dušama. On će uvijek i svugdje izbjegavati onu razboritost, koju nazivaju »prudentia carnis«. Ne će on nikada i nikako zanemariti tuđe duše, da ugodi svome tijelu. Svećenik je prava žrtva za druge, pa tko radi vlastitog komoda izbjegava žrtve za duše, nije dobro shvatio svog svećeničkog poziva. Razborita revnost će se znati izložiti za duše, ako i kada to bude potrebno. Pravi pastir će brižno čuvati svoje ovce i ako vidi vuka, on će vikati i ne mogne li drukčije, oružjem ga otjerati, da se ne bi uvukao u stado i uništio ga.

Uzor razborite revnosti jest sam naš Gospodin. Više puta nam je preporučio mudrost, više puta čistoću i bezazlenost. Jedanput nam je rekao, da budemo mudri kao zmijske, ali odmah dodao, da budemo i bezazleni kao golubovi. Krist nije volio lukavstvo ni ljudski obojene diplomacije, pa je stoga grmio na farizeje i nazivao ih objeljenim grobovima i zmijskim leglima. Kad je trebalo ustati na obranu svoje nauke i svoje božanske časti, Krist je znao biti odrešit. On je sa svom žestinom revnitelja istjerao trgovce iz hrama. Ali je isto tako sa svom blagošću pravednika kazao Petru, da vrati svoj mač u korice.

I mi ćemo u životu biti u prigodi, da braneći Boga i radeći na njegovu slavu moradnemo nastupati i oštro i odriješito, ali nikada neka to ne prijeđe granicu razboritosti. Nemojmo opet nazivati nerazboritošću ono, što traži od nas čast Božja i naša dužnost. Znade se i u našim redovima nazivati savjesna i dobra svećenika u pojedinim činima nerazboritim i to upravo, kad on pokazuje više duhovne snage u vršenju svojih dužnosti. Često je ovakova kritika drugoga radi nerazboritosti znak naše slabosti, malodušnosti i neumrtvenosti. Nemoj uvijek sebe stavljati za mjerilo i uzor razboritosti i umjerenosti, jer »*varia sunt dona Dei*«, pa prema tome i stupnjevi svetosti. Netko je po obilju Božje milosti i unutarnjoj unkciji pozvan na viši stupanj svetosti i možda vrši kreposti u herojskom stupnju. Možda se u revnosti za duše uspeo na veliku visinu. Takovog ne samo da ne ćeš osuđivati niti okrstiti nerazboritim, nego ćeš se više diviti, makar i ne mogao nasljedovati.

Revna razboritost je vrlo obzirna prema tuđim slabostima. Pravo revan svećenik ne će nikada nikoga javno napadati. Dešava se da se i oltar upotrebi za napade na poje-

dine vjernike. Ali to nikada ne donosi pravog ploda, nego ozlojedi duše i udalji ih od svećenika, a time i od vjere. Bog ne želi, da se ikoga javno blamira ili da mu se nanosi sila, da po vjeri živi. Sam Bog poštiva ljudsku slobodu, pa treba da je i mi poštivamo, da ne budemo ni stroži nego li je Bog, ni pravedniji, nego li je on.

Razborita revnost zahtjeva od svećenika, da kod svakog čina i nastupa najprije upozna prilike, kraj i osobe, s kojima ima posla, da izbjegava laskavce, koji nam uvijek kvare račune i zavaravaju nas. Iskrena i prava revnost ne dopušta svećeniku, da bude nerazborito tvrdoglav.

Razborit svećenik na životne pojave i promjene ne gleda jednostrano; on slijepo ne kopira reforme i običaje drugih, nego za sve dobro promisli, sve planira i svugdje primjenjuje načelo: »Fortier in re, suaviter in modo!« Evo šta o tome kaže Leon XIII: »Neka se svećenici u vršenju svojih dužnosti ponašaju vrlo oprezno i razborito, uzevši si za uzor svece. Neka im lebdi pred očima siromašni i ponizni Franjo Asiški, te otac bijednika Vinko Paulski i mnogi drugi, kojih se Crkva živo sjeća. Oni su znali tako udesiti skrb za druge, da se nisu dali previše zaposliti, te nikada nisu zaboravili sami na zebe, nego su jednako živo radili na tome, da svim krepostima urese svoju dušu«.

Uši nam vrijeda izjava svećenika, koji neprestano ističu, da previše rade za tuđe duše, te ne stignu, da se pozabave svojom. Bude li naša svećenička duša prazna, mi ne ćemo uspjeti trajnije tuđu dušu napuniti milošću i svetošću, jer ne možemo dati ono, što nemamo.

Z a k l j u č a k

Bog je još u Starom Zavjetu prema proroku Jeremiji rekao: »Zasitit ću dušu svećenika pretilinom i puk će se moj dobrima mojim napuniti« (Jer. 31, 14). Prvi uvjet, da narod bude pun dobrote jest taj, da duša svećenika bude prepuna Boga, Božje dobrote i svetosti. Stoga je uvijek istinito, da je narod takav, kakvi su mu svećenici. Bude li i kod nas dobrih i revnih svećenika, bit će nam i narod dobar i Bogu odan. Jesmo li mi zbilja revni ili nismo? Ako jesmo, ostanimo, ako nismo postanimo.

Fra Fedro VLAŠIĆ, župnik